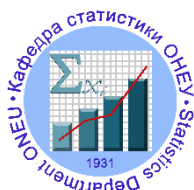

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

КАФЕДРА СТАТИСТИКИ

**«СТАТИСТИКА – ІНСТРУМЕНТ СОЦІАЛЬНО-
ЕКОНОМІЧНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ»**

ЗБІРНИК НАУКОВИХ СТУДЕНТСЬКИХ ПРАЦЬ

ВИПУСК 6

Частина II

**Одеса
2020**

УДК 311
ББК 60.6

Статистика – інструмент соціально-економічних досліджень: збірник наукових студентських праць. Випуск 6. Частина II. – Одеса, ОНЕУ. – 2020. – 203 с.

Автори:

Вітковська К. В. – к.е.н., доцент кафедри статистики Одеського національного економічного університету,

Милашко О. Г. – к.е.н., доцент кафедри статистики Одеського національного економічного університету,

Ольвінська Ю. О. – к.е.н., доцент кафедри статистики Одеського національного економічного університету,

Погорелова Т. В. – к.е.н., доцент кафедри статистики Одеського національного економічного університету,

Самотоєнкова О. В. – к.е.н., доцент кафедри статистики Одеського національного економічного університету,

Тарасова К. І. – к.е.н., доцент кафедри статистики Одеського національного економічного університету,

Агапченко К. А. – студентка факультету менеджменту, обліку та інформаційних технологій Одеського національного економічного університету,

Бабенко С. Ю. – студент факультету економіки та управління підприємництвом Одеського національного економічного університету,

Балюк Н. В. – студентка факультету економіки та управління підприємництвом Одеського національного економічного університету,

Березорудський А. М. – студент факультету менеджменту, обліку та інформаційних технологій Одеського національного економічного університету,

Білоус О. Ю. – студент факультету економіки та управління підприємництвом Одеського національного економічного університету,

Бойко В. С. – студентка факультету менеджменту, обліку та інформаційних технологій Одеського національного економічного університету,

Бурлаченко К. В. – студентка факультету економіки та управління підприємництвом Одеського національного економічного університету,

Гаращенко О. В. – студентка факультету менеджменту, обліку та інформаційних технологій Одеського національного економічного університету,

Іванченко Т. А. – студентка факультету економіки та управління підприємництвом Одеського національного економічного університету,

Клюс І. Г. – студентка факультету міжнародної економіки Одеського національного економічного університету,

Кошева Ю. С. – студентка факультету економіки та управління підприємництвом Одеського національного економічного університету,

Кравченко О. В. – студентка факультету менеджменту, обліку та інформаційних технологій Одеського національного економічного університету,

Кудін П. М. – студент факультету економіки та управління підприємництвом Одеського національного економічного університету,

Мівшук Ю. І. – студентка факультету економіки та управління підприємництвом Одеського національного економічного університету,

Ожоганіч І. Г. – студентка факультету міжнародної економіки Одеського національного економічного університету,

Письменна В. Е. – студентка факультету економіки та управління підприємництвом Одеського національного економічного університету,

Пруденко А. А. – студентка факультету економіки та управління підприємництвом Одеського національного економічного університету,

Рубель Г. А. – студентка факультету економіки та управління підприємництвом Одеського національного економічного університету,

Сазонов К. О. – студент факультету економіки та управління підприємництвом Одеського національного економічного університету,

Чайковська О. О. – студентка факультету економіки та управління підприємництвом Одеського національного економічного університету,

Штельмашук М. С. – студентка факультету економіки та управління підприємництвом Одеського національного економічного університету.

У збірнику наводяться результати дослідження студентів та викладачів кафедри статистики щодо застосування сучасних статистичних методів для оцінки соціально-економічних процесів у деяких країнах світу, в Україні та окремих регіонах. Висновки та рекомендації авторів можуть бути корисними для викладачів, аспірантів і студентів, які займаються аналізом процесів, що відбуваються в суспільстві та економіці країни.

© колектив авторів, 2020

ЗМІСТ

Бойко В.С., Ольвінська Ю.О. Теорія статистики в працях А.Кетле	6
Клюс І.Г., Милашко О.Г. Аналіз розвитку готельного господарства Закарпатської області	13
Рубель Г.А., Самотоєнкова О.В. Аналіз динаміки, структури та активності ринку нерухомості в Україні	22
Кошева Ю.С., Милашко О.Г. Статистичний аналіз середньої заробітної плати в регіонах	32
Кудін П.М., Тарасова К.І. Статистичне оцінювання споживання продуктів харчування	37
Бойко В.С., Вітковська К.В. Статистичний аналіз зайнятості в Україні	44
Кравченко О.В., Самотоєнкова О.В. Статистична оцінка динаміки та потенціалу закладів вищої освіти в Україні	53
Березорудський А.М., Вітковська К.В. Статистична оцінка впливу факторів на обсяг капітальних інвестицій в Україні .	61
Білоус О.Ю., Ольвінська Ю.О. Аналіз фінансової стійкості ПРАТ «ВО Стальканат-Сілур»	68
Іванченко Т.А., Ольвінська Ю.О. Переробка сміття в Україні: проблеми та перспективи	75
Березорудський А.М., Погорєлова Т.В. Статистична оцінка структури продовольчого ринку України	80
Агапченко К.А., Погорєлова Т.В. Статистична характеристика розвитку фермерського господарства в Україні ...	85
Бойко В.С., Погорєлова Т.В. Статистична оцінка земельного фонду України	90
Бойко В.С., Милашко О.Г. Статистичний аспект французько-українських відносин	100
Березорудський А.М., Милашко О.Г. Партнерство України з Чехією	108
Агапченко К.А., Милашко О.Г. Партнерство України з Норвегією	113
Ожоганич Т.Ю., Милашко О.Г. Дослідження стану зовнішнього сальдо товарів та послуг Люксембургу	119

Білоус О.Ю., Вітковська К.В. Формування вибіркового сукупностей для обстеження ділової активності підприємств у країнах ЄС	125
Чайковська О.О., Вітковська К.В. Організація вибіркового обстежень у різних країнах світу	132
Мившук Ю.І., Самотоєнкова О.В. Статистична оцінка ринку страхових послуг в Україні	140
Штельмашук М.С., Ольвінська Ю.О. Статистичний аналіз шлюбності та розлучуваності у сучасній Україні	146
Агапченко К.А., Ольвінська Ю.О. Зародження статистичної науки в працях політичних арифметиків	152
Гаращенко О.В., Ольвінська Ю.О. Уільям Петті – засновник школи політичної арифметики	155
Штельмашук М.С., Вітковська К.В. Досвід проведення вибіркового обстеження студентами спеціальності «Економіка» з актуальних проблем університету	159
Бабенко С.Ю., Ольвінська Ю.О. Статистичний аналіз ринку алкогольної продукції в Україні	166
Письменна В.Е., Ольвінська Ю.О. Дослідження споживчої поведінки у сфері б'юті-індустрії під час пандемії	172
Сазонов К.О., Ольвінська Ю.О. Сутність концепції сталого розвитку регіону та роль статистичних показників у його дослідженні	175
Балюк Н.В., Ольвінська Ю.О. Аналіз динаміки номінальної та реальної заробітної плати в Україні	183
Бурлаченко К.В., Ольвінська Ю.О. Статистичний аналіз ринку кави в Україні	189
Пруденко А.А., Ольвінська Ю.О. Соціальні мережі як елемент нового соціального середовища	193

СТАТИСТИЧНА ОЦІНКА ЗЕМЕЛЬНОГО ФОНДУ УКРАЇНИ

Бойко В. С.¹, Погорєлова Т. В.²

¹ – студент, кафедра статистики,

² – канд. екон. наук, доцент, кафедра статистики
Одеський національний економічний університет, м. Одеса

АНОТАЦІЇ

Бойко В. С., Погорєлова Т. В. Статистична оцінка земельного фонду України.

У статті досліджено процес формування ринку земель сільськогосподарського призначення на сучасному етапі розвитку економіки. Охарактеризовано земельно-ресурсний потенціал України. Розглянуто структуру земельного фонду України. Проаналізовано структуру сільськогосподарських угідь України за формами власності. Висвітлено основні проблеми використання земельних ресурсів. Виділено низку чинників, які стримують розвиток вітчизняного ринку сільськогосподарських земель. Акцентовано увагу на реалізації державної земельної політики.

Ключові слова: земельний фонд, використання, земельні ресурси, оренда земель

Boiko V. S., Pogorelova T. V. Statistical assessment of the land fund of Ukraine.

The article investigates the formation of the agricultural land market at the present stage of economic development. The land-resource potential of Ukraine is characterized. The structure of the land fund of Ukraine is considered. The structure of agricultural lands of Ukraine by type of ownership is analyzed. The main problems of land resources use are highlighted. A number of factors that impede the development of the domestic agricultural land market are highlighted. Emphasis is placed on the implementation of the state land policy.

Keywords: land fund, use, land resources, land lease

ПОСИЛАННЯ НА РЕСУРС

Бойко, В. С. Статистична оцінка земельного фонду України [Текст] / В. С. Бойко, Т. В. Погорєлова // Статистика – інструмент соціально-економічних досліджень : збірник наукових студентських праць. Випуск 6. Частина II – Одеса, ОНЕУ. – 2020. – С. 90 – 99.

Постановка проблеми. За останні 25 років сфера земельних відносин України зазнала суттєвих змін, які вплинули на формування сучасного стану землекористування. Наряду з державною та колективною формами власності на землю виникли приватна та комунальна форми власності. В свою чергу радгоспи та колгоспи змінились на сільськогосподарські підприємства (включаючи агрохолдинги), селянські та фермерські господарства. Структура посівів та виробництва

сільськогосподарської продукції також зазнали змін.

Природно-ресурсний потенціал України представляє собою широкий спектр земельних, водних та біологічних ресурсів, серед яких вагоме значення має земля - основний засіб сільськогосподарського виробництва. Основою продовольчої безпеки та удосконалення експортного потенціалу України є родючі землі та сприятливий клімат. Але, на жаль, цих умов недостатньо для високого рівня розвитку продуктивних сил. Аграрний сектор економіки протягом останніх років розвивався за рахунок максимально залучених до виробництва земельних угідь, що в свою чергу призвело до їх катастрофічного виснаження. Саме тому проблема ефективного використання земельно-ресурсного потенціалу нашої країни є вкрай актуальною й потребує глибоких наукових досліджень.

Аналіз досліджень і публікацій останніх років. Великий внесок щодо вирішення проблем формування ринку земель сільськогосподарського призначення зробили Д.С. Добряк, Ю.Д. Білик, П.І.Гайдучий [1], В.В. Юрчишин, В.Я. Месель-Веселяк, А.М. Третяк, О.М. Онищенко, О.Д. Гнаткович [2], П.Т. Саблук, В.М. Трегобчук, М.М. Федоров та інші [3,4,5].

Питанням ефективного землекористування займалися такі вітчизняні вчені, як Т. І. Чернопищука, С. Ю. Булигіна, В. М. Рожко. В роботах Шкуратової О. І., Чудовської В. А. та Будзяк О. С. висвітлені екологічні аспекти землекористування в умовах збалансованого розвитку. Однак проблема екологічної стійкості структури угідь земельного фонду на сучасному етапі залишається актуальною та потребує додаткових досліджень.

Метою даної статті є статистичний аналіз земельного фонду України та ефективність його використання.

Виклад основного матеріалу. Україна є однією з найбільших країн Європи. Її земельний фонд становить 60,3 млн. га [6], або 5,6% території Європи та 0,2% площі земної кулі. Земельні ресурси України мають високий біопродуктивний потенціал, в структурі якого частка родючих ґрунтів чорноземного типу складає 60,2% від площі орних земель, тобто близько 7% світових запасів. Варто зазначити, що Україна володіє майже 8 млн. га відносно чистих земель. Так, за умови раціональної структури землекористування, вона здатна забезпечити продуктами харчування до 180 млн. осіб на рік. Але, на жаль, країна не здатна забезпечити навіть власні продовольчі потреби. В Україні урожайність основних видів сільськогосподарських культур у 2 – 4 рази нижча, ніж у європейських країнах.

Для території України характерні надзвичайно високі показники сільськогосподарського освоєння, оскільки саме землі сільськогосподарського призначення становлять 71% від загальної площі держави.

Станом на 01.01.2018 рік сільськогосподарські угіддя становили

близько 19% загальноєвропейських, у тому числі рілля – близько 27%. Показник площі сільськогосподарських угідь у розрахунку на одну особу був найвищим серед європейських країн і становив 0,9 га, у тому числі 0,7 га рілля (середній показник європейських країн – 0,44 і 0,25 га відповідно).

Площа чорноземів в Україні становить від 15,6 млн. до 17,4 млн. га, тобто близько 8% світових запасів.

Площа сільськогосподарських земель в цілому становить 41,9 млн. гектарів, або 70% площі усєї території країни, а площа рілля – 32,5 млн. га, або 78,4% усіх сільськогосподарських угідь (рис. 1).

Наведені дані показують, що в структурі земельних ресурсів країни є значні диспропорції, посилення яких може створити загрозу не лише для навколишнього природного та життєвого середовища, а також в цілому для стійкого розвитку національної економіки.

Понад 92% території України залучено для господарського використання. Рівень розораності території вважається високим і становить понад 54% (у розвинутих країнах Європи він не перевищує 35%). Фактична лісистість території України є недостатньою для забезпечення екологічної рівноваги і становить лише 16% (середній показник європейських країн – 25 – 30%).

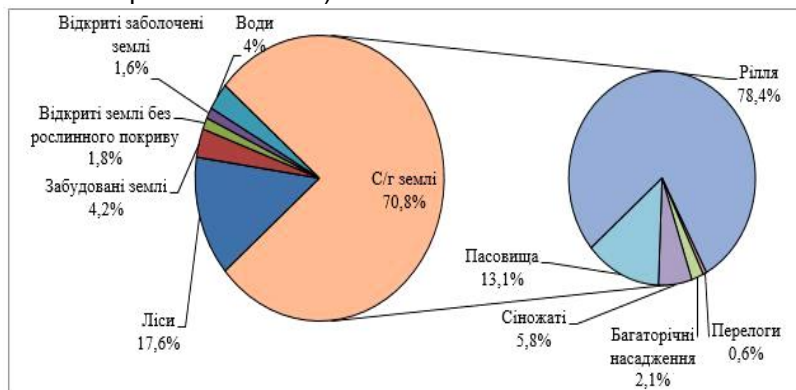

Рис. 1 Структура земельного фонду України станом на 01.01.2018 р

Висока розораність земель – понад 54% земельного фонду України – призвела до порушення екологічно збалансованого співвідношення сільськогосподарських угідь, лісів та водойм, що негативно вплинуло на стійкість агроландшафтів і зумовило значне техногенне навантаження на екологічну сферу.

Надмірна розораність земель обумовлює незадовільну екологічну стійкість угідь, тому при екстенсивному використанні земельних ресурсів посилюється деградація ґрунтів.

Високий рівень розораності небажаний не тільки з екологічних поглядів, але й з економічної точки зору, оскільки знижується природний

потенціал території, господарство стає вузькоспеціалізованим. Тому для більш ефективного і раціонального землекористування частку ріллі в загальній площі сільськогосподарських угідь необхідно зменшувати [7].

Рис. 2. Розораність сільськогосподарських угідь у регіонах України у 2017 році

В Україні понад 1,1 млн. га деградованих та техногенно забруднених земель потребують консервації, 143,4 тис. га порушених земель підлягають рекультивації, а 315,6 тис. га малопродуктивних угідь потребують покращення. Для агроландшафтів ключовим фактором зниження продуктивності земель і зростання деградації є водна ерозія ґрунтів.

Близько 13,3 млн. га (32 %) сільськогосподарських угідь зазнали згубного впливу водної ерозії, у тому числі 10,6 млн. га орних земель. Майже 68 тис. га повністю втратили гумусовий горизонт.

Процеси яроутворення та лінійного розмиву розвиваються інтенсивно. Кількість ярів перевищує 500 тис., а їх площа становить 140,4 тис. га. В окремих яружно-балкових системах показники інтенсивності ерозії перевищують середні у 10 – 20 разів. До 20 млн. га земель систематично піддаються пиловим бурям, і понад 6 млн. га – вітровій ерозії. Важливим у боротьбі з вітровою ерозією є створення системи позахисних лісових смуг та інших захисних насаджень. Сьогодні площі захисних лісових насаджень становлять 1,5 млн. га, у тому числі позахисних лісосмуг – 446,7 тис. гектарів.

Якісний стан земельних ресурсів також залежить від засоленості, солонцюватості, перезволоженості, кислотності та кам'янистості. Через інтенсивне сільськогосподарське землекористування знижується родючість ґрунтів, зокрема чорноземів, втрачається грудкувато-зерниста

структура, водопроникність та аераційна здатність з усіма екологічними наслідками.

Техногенні забруднення посилюють процеси деградації ґрунтового покриву. Так, найбільшою небезпекою для навколишнього природного середовища є радіонукліди, важкі метали, збудники хвороб, адже саме вони забруднюють ґрунти.

Гідрометеорологічні та небезпечні екзогенні геологічні процеси і явища(селі, зсуви, обвали, карсти, просідання ґрунту) мають негативний вплив на якісний стан земельних ресурсів та цілого ряду об'єктів галузей економіки, вони поширені більш як на 50% території.

Як вже зазначалось вище, проблема родючості ґрунтів в наш час залишається актуальною. Відсутність Закону України "Про охорону родючості ґрунтів", який повинен визначати дієві механізми здійснення контролю за якістю ґрунтів, що використовуються, та заходи щодо збереження їх родючості призводить до формування негативної тенденції втрати гумусу. Так, за останні 20 років у середньому по Україні вміст гумусу зменшився на 0,22% в абсолютних величинах, що є значним відхиленням, оскільки для його збільшення в ґрунті на 0,1% в природних умовах необхідно 25 – 30 років.

Порушення сівозміни також призводить до зниження родючості ґрунтів. Наприклад, у деяких областях понад 30% орних земель займає соняшник. У більшості випадків дана культура вже через 3 роки повертається на попереднє поле, а рекомендовано через 6 – 7 років. Порушення вимог щодо сівозміни, крім підвищення рівня забур'яненості та розвитку захворювань культур, призводить до ґрунтоперевтоми.

Подрібнення сільськогосподарських полів було викликано відсутністю еколого-економічного обґрунтування перерозподілу земельних ресурсів. Це призвело до того, що чого 6,9 млн. громадян (46,4% сільського населення) набули право на земельну частку (пай), а 27 млн. га сільськогосподарських земель було передано у приватну власність.

Станом на 01.01.2018 року у приватній власності знаходились 31 млн. га сільськогосподарських угідь, тобто 75,0% їх площі (рис. 3). Частка державної власності становила 24,1%, комунальної – 1,1%, колективної – 0,04%.

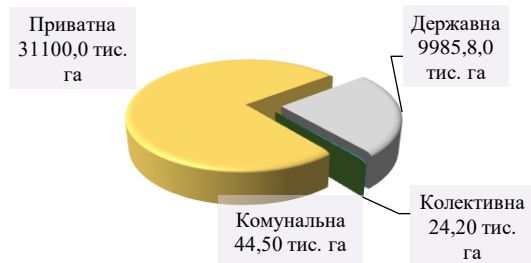

Рис. 3. Структура сільськогосподарських угідь України за формами власності станом на 01.01.2018 р.

Заходи щодо консолідації земель зараз не вживаються, оскільки відсутній вільний обіг земель сільськогосподарського призначення, в свою чергу процеси урбанізації призводять до подрібнення земельних ділянок (рис. 4) та необґрунтованої зміни їх цільового призначення. Як показує дослідження, середній розмір земельної частки (паю) становить 4 га.

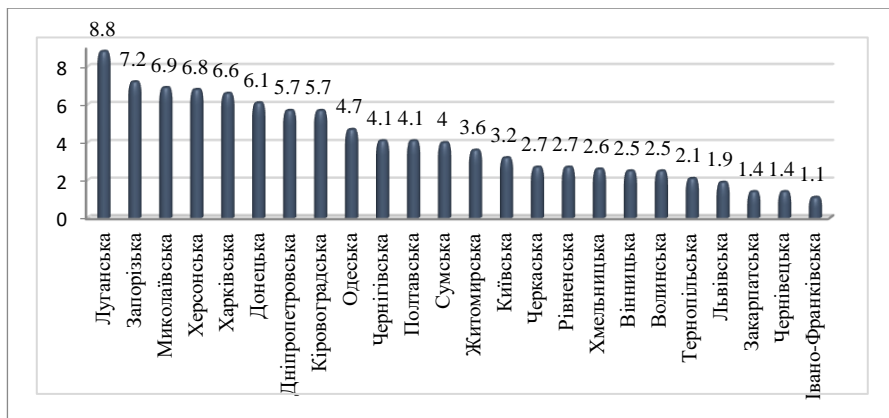

Рис. 4. Середній розмір земельної частки (паю) в розрізі регіонів України

В Україні 7 млн. осіб мають приватизовану землю. Понад 1 мільйон власників земельних паїв вже померли. Згідно з даними дослідження USAID «Проект АгроІнвест», власниками паїв є люди старші за 50 років (79%) та 60 років (43%). Власники паїв: пенсіонери – 60%, безробітні – 10%, підприємці або зайняті поза сільськогосподарською сферою – 2%, службовці, працівники соціальної сфери – 9,8%, сільський голова – 0,6%. Лише 13,8% – власники паїв, що працюють у сільськогосподарській сфері: головні спеціалісти, самозайняті, працівники у сільському господарстві [8].

Майже 1,4 млн. га розпайованих земельних ділянок не використовуються. Близько 1 млн. осіб не обробляють і не здають земельні ділянки в оренду. Таким чином, не використовуються земельні частки (паї) загальною площею 4,8 млн. га, або близько 7% загальної площі сільськогосподарських угідь (рис. 5).

Передача земельних ділянок в оренду залишається практично єдиним способом існування дрібних власників на селі, матеріальні ресурси яких є обмеженими. В такому разі саме орендарі визначають умови та занижену вартість орендної плати (середній розмір орендної плати на 2017 рік становила 1093 гривні за 1 гектар). На початок 2017 року площа земель, переданих в оренду за договорами, становила 16,6 мільйонів га, що складає більше половини розпайованих сільськогосподарських угідь [9].

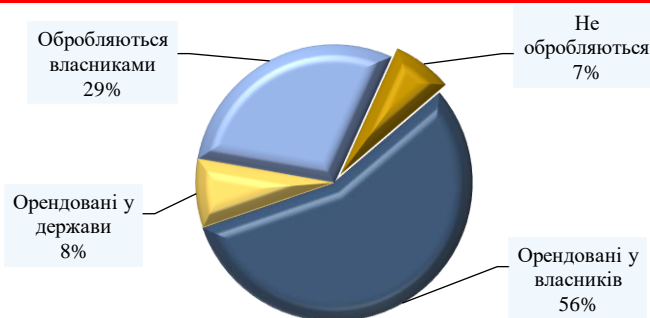

Рис. 5. Обробка земель України у 2017 році

Можна припустити, що така концентрація земель сільськогосподарського призначення в орендарів призведе до виснаження значної частини найбільш родючих земель, переданих в оренду.

Також, під час передачі земельних ділянок в оренду на довгостроковий період втрачаються будь-які можливості здійснення контролю за недобросовісними орендарями, що призводить до втрати цінності вітчизняних чорноземів.

Складна ситуація спостерігається у використанні земель сільськогосподарського призначення державної власності. Під час розпорядження землями сільськогосподарського призначення державної власності не враховуються такі важливі фактори, як

- передача земель сільськогосподарського призначення державної власності та прав на них через процедуру проведення земельних торгів;
- передача земель сільськогосподарського призначення державної власності з урахуванням перспективи розвитку прилеглих населених пунктів згідно із схемами планування території областей та районів, генеральних планів населених пунктів;
- дотримання раціонального використання території, недопущення черезсмузжя, далекоземелля;
- забезпечення дотримання вимог щодо екологічної безпеки, охорони земельних ресурсів;
- відтворення родючості ґрунтів, продуктивності земель сільськогосподарського призначення.

На сьогодні у державній власності перебуває 10,4 млн. га сільськогосподарських угідь, з яких 3,2 млн. га знаходяться у постійному користуванні державних підприємств, установ та організацій, 2,5 млн. га - у запасі (не надані у власність та користування), решта - в оренді.

Нераціональним є використання земель, що перебувають у користуванні державних підприємств, установ та організацій. Так, договори, укладені про спільний обробіток, призводять до тіньового обороту коштів.

Окрім цього, значна частина таких землекористувачів не оформили право на земельні ділянки. В свою чергу це призводить до рейдерських захоплень земельних ділянок державної власності.

З переданих в оренду земель державної власності понад 27 тис. договорів укладено із розміром орендної плати від 1 до 3 % нормативної грошової оцінки земель, тобто середній розмір плати за 1 га становить 940 грн.

Станом на 01.01.2017 року середній розмір орендної плати за земельні ділянки сільськогосподарського призначення складав 1093,4 грн за 1 га. Найдешевшим користування землею було в Київській (533,4 грн/га), Закарпатській (596 грн/га) та Тернопільській (672,3 грн/га) областях, а найвища орендна плата – в Полтавській (2243,2 грн/га), Черкаській (2215,5 грн/га) та Харківській (1603 грн/га) областях. Варто підкреслити, що через занижений розмір орендної плати з бюджетів щороку втрачається більше 1 млрд гривень [10].

Нині близько 50% договорів оренди земельних ділянок сільськогосподарського призначення державної власності укладено на строк до 49 років. Головний фактор, який впливає на ціну землі і капітальні витрати – обмеженість земельних ресурсів. У світі орендна плата за землі сільськогосподарського призначення є високою. Наприклад, у Німеччині, Нідерландах та Данії вона становить більше 200 євро за 1 га ріллі, у США – до 10% ринкової вартості, або 350 – 400 доларів США за 1 га; у Канаді на оплату оренди витрачається 40 – 45% вирощеного врожаю, у Франції – до 1/3 врожаю.

Для визначення обсягу земельного податку, спадкуванні та даруванні земельних ділянок, орендної плати за земельні ділянки державної та комунальної власності, втрат сільськогосподарського і лісогосподарського виробництва здійснюють нормативну грошову оцінку земельних ділянок [11].

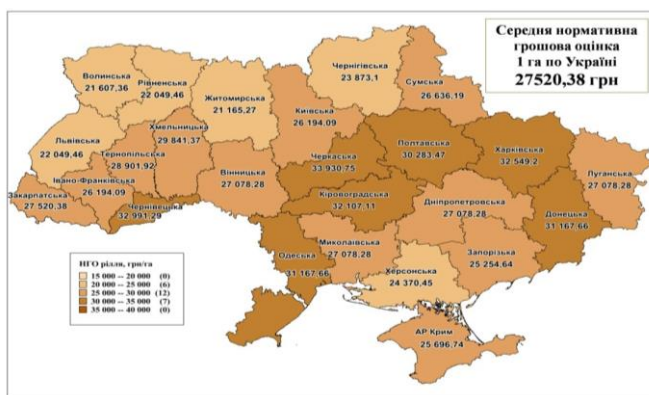

Рис. 6. Нормативна грошова оцінка 1 гектара землі України на 1 січня 2018 року

Згідно з даними на рис. 6, середня по Україні нормативна грошова оцінка (НГО) ріллі та перелогів станом на 01.01.2018 року становила 27 520 грн/га. Найбільша НГО – у Черкаській (33 931 грн/га), Чернівецькій (32 991 грн/га) та Харківській (32 549 грн/га) областях, а найнижча – у Рівненській (22 050 грн/га), Волинській (21 607 грн/га) та Житомирській (21 165 грн/га).

Варто зазначити, що ціна на українську землю на сьогоднішній день не досягла європейської, однак, якість українського чорнозему набагато вища, ніж, наприклад, у Франції чи Німеччині. Це означає, що власник з її продажу отримає незначну суму, яка буде витрачена за кілька років. Селяни ризикують залишитися ні з чим. Якщо зараз запустити ринок землі, то більша частина всіх об'єктів опиниться в руках незначної кількості осіб, тобто в багатих людей та агрохолдингів.

Не слід забувати і про способи нелегального продажу землі, який однозначно буде застосовуватись для уникнення сплати податків, а це в свою чергу негативно відобразиться на економіці держави. Не дивлячись на мораторій на продаж землі, тіньовий ринок в Україні процвітає.

Висновки. В земельних відносинах існують такі проблеми, реформування яких започатковане ще у 1991 році й досі не завершено, при цьому основна мета земельної реформи – передача землі ефективному власнику та запровадження еколого-економічної моделі господарювання – не досягнута.

На сьогодні в Україні немає затвердженої на законодавчому рівні загальної стратегії розвитку земельних ресурсів і земельних відносин.

Реалізація державної земельної політики необхідна для раціонального та ефективного землекористування. Вона передбачає провадження органами державної влади діяльності у сфері земельних відносин, спрямованої на раціональне використання та охорону землі, забезпечення продовольчої безпеки країни і створення екологічно безпечних умов для провадження господарської діяльності та проживання громадян.

Зокрема, існує велика кількість прикладів, коли взята в оренду земля виснажувалась недобросовісними орендарями, зацікавленими лише в швидкому збагаченні. Ефективне використання земельних ресурсів має стати головним пріоритетом проведення аграрної реформи в Україні. Відповідальні за псування родючих чорноземів повинні бути покарані. Ми завжди повинні пам'ятати, що від ефективності використання земельних ресурсів залежать також інвестиції у вітчизняний агропромисловий комплекс і темпи відновлення зруйнованого за роки незалежності сільського господарства.

ЛІТЕРАТУРА

1. Аграрна реформа в Україні / П.І. Гайдуцький, П.Т. Саблук, Ю.О. Лупенко та ін.; за

ред. П.І. Гайдучького. Київ :ННЦІАЕ, 2005. 424 с.

2. Гнаткович О.Д. Розвиток ринку сільськогосподарських земель в Україні. Науковий вісник НЛТУ України. 2011. № 21. С. 35-39.

3. Погорелова Т. В. Ефективність розвитку агробізнесу в Україні. *Економіка підприємства: сучасні проблеми теорії та практики*: матеріали сьомої міжнар. наук.-практ. конф. (14-15 вересня 2018 р., м. Одеса). Одеса: Атлант. 2018. С.232-233.

4. Погорелова Т. В. Статистичні аспекти моніторингу агробізнесу України. *Вісник соціально-економічних досліджень*: Збірник наукових праць. Одеса : ОНЕУ. 2019. Вип. №1 (69). С.58-67.

5. Погорелова Т. В. Проблеми розвитку агробізнесу в Україні та їх статистичний аналіз. *Статистичні методи дослідження соціально-економічних процесів на макро-та мезорівнях*: матеріали XVII Міжнар. наук.-практ.конференції «Наукові проблеми господарювання на макро-, мезо- та мікроекономічному рівнях» (18-19 квітня 2019 р., Одеса).Одеса : ОНЕУ. 2019. С. 16-18.

6. Земельні питання. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://ucab.ua/ua/doing_agribusiness/umovi_vedennya_agrobiznesu/zemelni_pitannya.

7. Гавриленко О. П. *Екогеографія України*: Навчальний посібник. — К.: Знання,. 2008. — 646 с.

8. Українська «земельна Санта- Барбара». [Електронний ресурс] – Режим доступу : <https://agropolit.com/spetsproekty/182-ukrayinska-zemelna-santa-barbara>.

9. Огляд стану земельних відносин в Україні // Сайт управління Держгеокадастру. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://land.gov.ua/info/biuletyn-ohliad-stanu-zemelnykh-vidnosyn-v-ukraini-5-kviten-2017-roku/>.

10. Стратегія удосконалення механізму управління в сфері використання та охорони земель сільськогосподарського призначення державної власності та розпорядження ними затверджена КМУ від 7 червня 2017 р. № 413. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/413-2017-%D0%BF>

11. Статистичний щорічник “Моніторинг земельних відносин в Україні”. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.kse.org.ua/uk/research-policy/land/governance-monitoring/yearbook-2016-2017/>

12. Державна служба України з питань геодезії, картографії та кадастру. – Режим доступу: <https://land.gov.ua/>.

13. Погорелова Т. В. Оцінка розвитку агробізнесу в Україні. *Економіка підприємства: сучасні проблеми теорії та практики*: матеріали шостої міжнар. наук.-практ. конф. (22-23 вересня 2017 р., м. Одеса). Одеса : Атлант. 2017. С.290-292

14. Погорелова Т. В. Оцінка розвитку підприємництва в аграрному секторі України. *Економіка підприємства: сучасні проблеми теорії та практики*: матеріали восьмої міжнар. наук.-практ. конф.(13-14 вересня 2019 р., м. Одеса). Одеса: Бондаренко М.О.2019. С. 273-274.

ЗБІРНИК НАУКОВИХ СТУДЕНТСЬКИХ ПРАЦЬ

**«СТАТИСТИКА – ІНСТРУМЕНТ
СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ»**

ВИПУСК 6

Частина II

**Одеса
2020**